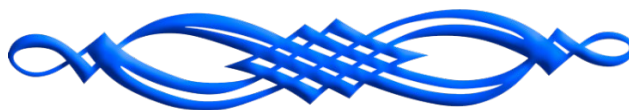

that, although they were and remain the most emitters of greenhouse gases, but mainly associated with energy emissions.

The current climate targets of Ukraine are not adequate to both the goals of the Paris Agreement and those of the EU. The development and implementation of climate policy is distinguished by the need for deep intersectoral interagency interaction, as well as developed basic functions of the state, in particular the protection of property, justice, internal security, and markets (especially, financial and energy markets) [4]. The fragmentation and inconsistency of the state climate policy of Ukraine, its failure to fulfill its obligations under the Association Agreement in the context of extremely low institutional capacity and imbalance in the public administration system calls into question the very possibility of Ukraine's development and implementation of an effective and efficient climate policy.

References:

1. Європейський зелений курс: можливості та загрози для України. Аналітичний документ. European Green Deal. 2020. URL: <https://www.rac.org.ua/uploads/content/584/files/european-green-dealwebfinal.pdf>
2. Майбутнє Угоди про асоціацію між Україною та ЄС: довілля та клімат. Ресурсно-аналітичний центр “Суспільство і довкілля”. 2020. URL: <https://www.rac.org.ua/uploads/content/564/files/aa-future-ukr.pdf>
3. Climate Change and Land. Special Report. IPCC. URL: <https://www.ipcc.ch/srccl/>
4. Communication from the Commission to the European Parliament, the European Council, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions. The European Green Deal. COM (2019). Action Plan: Financing Sustainable Growth. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legalcontent/EN/TXT/?uri=CELEX:52018DC0097>
5. Joint Communication: Eastern Partnership policy beyond 2020: Reinforcing Resilience – an Eastern Partnership that delivers for all. High Representative Of The Union For Foreign Affairs And Security Policy. 2020. URL: https://eeas.europa.eu/sites/eeas/files/1_en_act_part1_v6.pdf

Борисяк Олена
*кандидат економічних наук, старший викладач кафедри маркетингу
Західноукраїнського національного університету
м. Тернопіль, Україна*

**ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ЕКОНОМІЧНОГО
РОЗВИТКУ РЕГІОНУ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ**

Відстеження кліматичних змін, тенденції до зменшення обсягів природних ресурсів і необхідності збереження біорізноманіття свідчать про

важливість підвищення екологічної безпеки як на глобальному рівні, так і на регіональному рівні. Ефективна реалізація заходів щодо зменшення антропогенного впливу на навколишнє середовище у регіоні має супроводжуватись забезпеченням економічного зростання і підвищенням соціальних стандартів. З огляду на це, важливе значення належить функціонуванню регіональної системи екологічного управління суб'єктів господарювання у результаті врахування європейського досвіду підвищення екологічної безпеки.

Відповідно до Європейської Зеленої Угоди [1], прийнятої Європейською Комісією у грудні 2019 р., взято курс на реалізацію заходів із забезпечення кліматично нейтрального розвитку економіки до 2050 року. Зокрема, напрямками діяльності визначено сталий розвиток (декарбонізація) промисловості, будівництва, транспорту, аграрної сфери, збереження біорізноманіття, постачання чистої, доступної та безпечної енергії, розбудова «розумної» енергетичної інфраструктури.

Відзначимо, що згідно даних у звіті Міжнародної Енергетичної Агенції [2] у першому кварталі 2020 року світовий попит на вугілля знизився майже на 8% порівняно з першим кварталом 2019 року, попит на нафту зменшився майже на 5%, попит на газ зменшився на близько 2%. Натомість, відстежується позитивна динаміка зростання попиту на електроенергію із відновлювальних джерел, а також на відновлювальні джерела енергії (сонячна енергетика, вітрова енергетика, гідроенергетика, геотермальна енергетика), біоенергетику (біопаливо) та виробництво енергії з відходів.

Згідно даних [3; 4] у 2019 році у Європейському Союзі найбільший приріст у 104% був досягнутий в сегменті сонячних електростанцій. Як наслідок, одним із перспективних шляхів підвищення екологічної безпеки економічного розвитку регіону України в умовах євроінтеграції доцільно розглядати розвиток альтернативної енергетики, а саме формування регіонального біопаливного комплексу, встановлення сонячних батарей, вітрових станцій.

Водночас, основними цілями Концепції «зеленого» енергетичного переходу України до 2050 р. [5; 6] є як збільшення до 70 % частки відновлювальних джерел енергії у виробництві електроенергії, впровадження «розумних» мереж, зменшення до 0 % частки вугільних теплоелектростанцій в енергетиці, так і перехід до користування екологічно чистим транспортом. У цьому контексті, важливе значення має забезпечення інноваційного розвитку муніципальної транспортної інфраструктури, а саме розбудови мережі зарядних станцій для електромобілей, велодоріжок, формування парку екологічного громадського транспорту [7-9].

Окрім того, доцільним є врахування європейського досвіду формування «розумних» міст шляхом розробки таких програм на основі Інтернету речей [10]:

– «розумний» транспорт та інноваційне рішення про «корки» в дорожньому русі («розумні» світлофори, що мають вбудовані датчики та вдосконалені системи штучного інтелекту);

– «розумна» енергія та смарт-енергетичні мережі, енергоефективна система діяльності розподільчих енергетичних станцій із застосуванням автоматики;

– «розумний» дім та мережа поставок товарів, надання домашніх послуг;

– мінімізація рівня злочинності (системи відеоспостереження складається з моделей зондування руху з інфрачервоними камерами з низьким рівнем освітлення, а також мають бездротові батареї);

– «розумна» система управління водопостачанням складається з фізичних компонентів, таких як труби, резервуари з вбудованими датчиками, яка працює на аналізі даних;

– «розумна» система управління охороною здоров'я та ін.

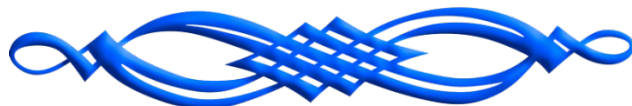
Таким чином, імплементація європейських засад кліматично нейтрального розвитку економіки повинна мати комплексний характер і передбачати врахування регіональної специфіки галузевого розвитку. Зважаючи на це, для виокремлення ефективних шляхів підвищення екологічної безпеки економічного розвитку регіону доцільним є визначення екологічного «сліду» і розробка дорожньої карти з екологічного управління суб'єктів господарювання.

Список використаних джерел:

1. The European Green Deal. URL: https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/european-green-deal-communication_en.pdf.
2. Global Energy Review 2020 «The impacts of the Covid-19 crisis on global energy demand and CO2emissions». International Energy Agency. URL: <https://www.iea.org/reports/global-energy-review-2020>.
3. Білявський М. Орієнтири розвитку альтернативної енергетики України до 2030 р. URL: <https://razumkov.org.ua/statti/oriientyry-rozvytku-alternatyvnoi-energetyky-ukrainy-do-2030r>.
4. EU Market Outlook for Solar Power 2019-2023. URL: <https://www.solarpowereurope.org/eu-market-outlook-for-solar-power-2019-2023/>.
5. Інфографічне дослідження «Енергетика України 2020» від Top Lead. URL: https://businessviews.com.ua/ru/get_file/id/the-infographics-report-energy-of-ukraine-2020.pdf.
6. Концепція «зеленого» енергетичного переходу України до 2050 року. URL: <https://menr.gov.ua/news/34424.html>.
7. Борисяк О. В., Никитишин Т. В. Інституційні аспекти екологічної політики у транскордонних регіонах у контексті розвитку транспортної інфраструктури. *Конкурентоспроможність вітчизняних підприємств-надавачів послуг громадського транспорту : актуальні проблеми та європейський досвід їх вирішення* : зб. тез доп. II Всеукр. наук.-практ. конф. студентів, аспірантів та молодих вчених з міжнар. участю (м. Тернопіль, 24-25 жовтня 2019 р.). Тернопіль : ТНЕУ, 2019. С. 12-13.
8. Brych V., Manzhula V., Borysiak O., Liakhovych G., Halysh N., Tolubyak V. Communication Model of Energy Service Market Participants in the Context of Cyclic Management City Infrastructure. 2020 10th International Conference

on Advanced Computer Information Technologies (ACIT), Deggendorf, Germany, 2020, pp. 678-681, doi: 10.1109/ACIT49673.2020.9208902.

9. Монастирський Г., Борисяк О., Коцур А. Політика екологічної диверсифікованості у системі управління муніципальним транспортом. *Регіональні аспекти розвитку продуктивних сил України*. 2019. Вип. 24. С. 4-14.
10. Preteek G., Mohit S., Shreya N., Nitasha S., Krishan K. IOT smart city : Introduction and challenges. *International Journal of Recent Technology and Engineering*. Vol. 8, Issue 3. 2019. P. 3484-3487. URL: <https://www.ijrte.org/wp-content/uploads/papers/v8i3/C5245098319.pdf>.

Бурденюк Світлана

*викладач економічних дисциплін Подільського спеціального
навчально-реабілітаційного соціально-економічного коледжу,
ВСП «Кам'янець-Подільський фаховий коледж харчової
промисловості НУХТ»,
м. Кам'янець – Подільський*

НАКОПИЧУВАЛЬНЕ ПЕНСІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ – ВАЖЛИВИЙ ПРІОРИТЕТ У РЕФОРМУВАННІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПЕНСІЙНОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ

Солідарна пенсійна система і надалі залишається основним джерелом пенсійних виплат для громадян пенсійного віку. На сьогоднішній день на неї покладено основний фінансовий тягар у сфері пенсійного забезпечення в нашій державі. Рівень пенсійних виплат за останні роки свідчить про те, що їх недостатньо, щоб забезпечити гідний рівень життя пенсіонерів.

Основними факторами незадовільного функціонування пенсійної системи є: - складна демографічна ситуація та негативні перспективи її розвитку; - макроекономічний стан держави (інфляція, безробіття, економічні кризи тощо); - значна «тінізація» виплат працівникам. Демографічна ситуація у державі в сучасних умовах погіршується й поступово переростає в кризу. Відбувається процес старіння населення, зменшується його загальна чисельність, погіршується співвідношення між працездатним населенням і пенсіонерами. Усі ці тенденції негативно впливають на фінансування пенсійних виплат, отже вимагають пошуку нових джерел фінансових ресурсів для даних цілей. Більшість учених і фахівців вважають, що додатковим ресурсом залучення коштів для пенсійних виплат може бути обов'язкове накопичувальне пенсійне страхування, яке формує другий рівень національної пенсійної системи. З огляду на це, дане питання є актуальним і потребує детального та всебічного дослідження. [5, с. 46-47]